Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyı & Liebmann*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România si străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 67. Braşovŭ, Vinerĭ, 24 Martie (5 Aprilie) 1895.

Nou abonamentŭ
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Aprilie 1895 st. v.

se deschide nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	**2 fl.**
pe şése lunĭ	**1 fl.**

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	**8 francĭ**
pe şése lunĭ	**4 „**

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Băncĭ unguresci între Românĭ.
II.

Braşovŭ, 23 Martie v. 1895.

„Stăpânirea maghiară prin organele sale subalterne (solgăbirae şi notarĭ) — ne spune preotulŭ Rebreanu din Sesarmŭ*) — a pusŭ în lucrare organisarea de institute de împrumutŭ şi păstrare comunale, carĭ în multe părţĭ au şi începutŭ a funcţiona. In comitatulŭ nostru (Solnocŭ-Dobêca) au fostŭ până acuma deschise institute de aceste în Cristurŭ, Uriu, Spermezeu, Chiuza, la carĭ suntŭ împreunate şi satele vecine".

Scimŭ, că şi în comitatele Treiscaune şi Têrnava-mică s'au înfiinţatŭ institute de aceste maghiare, ér acuma aflăm, că o asemenea societate maghiară de împrumutŭ şi păstrare s'a înfiinţatŭ şi în comitatulŭ Mureşŭ-Turda, în comuna Ibănescĭ, cu care au fostŭ împreunate comunele vecine Hodacŭ şi Orşova.

Acţiunea s'a începutŭ aşa-déră şi scopulŭ, ce-lŭ urmăresce faţă de noi, pe lângă specula materială, e, după cele espuse în articululŭ nostru premergĕtorŭ, invederatŭ: cucerirea succesivă a satelorŭ române pe cale economică pentru maghiarismŭ, cu alte cuvinte aservirea materială şi spirituală a sătenilorŭ noştri, carĭ vorŭ intra în aceste asociaţiunĭ.

Dér, întrebămŭ, când s'a pusŭ la cale vre-o acţiune, la care au asistatŭ ca nănaşĭ organele guvernului, solgăbirĕii şi notarii, fără ca acésta sĕ aibă urmările cele mai păgubitóre pentru poporulŭ românŭ?

Sĕ cercetămŭ însĕ casulŭ mai de aprópe.

Ca sĕ-şĭ asigure unŭ succesŭ, de ce au lipsă înainte de tóte cei dela băncile unguresci?

Negreşitŭ, că mai întâiu de tóte au lipsă de concursulŭ cărturarilorŭ românĭ dela sate, ca printr'ênşii sĕ pótă prinde mai uşorŭ poporulŭ în mrejele lorŭ.

Lucru firescŭ déră, că la începutŭ se vorŭ adresa la preoţii, dascălii şi micii noştri proprietarĭ cu influinţă la poporŭ şi le vorŭ promite marea cu sarea numai sĕ i pótă prinde în laţŭ. Cu deosebire vorŭ pune ochii pe preoţii noştri şi le vorŭ oferi de-ocamdată — cum ḑice corespondenţa nóstră din Sesarmŭ — şi directoratele, „căcĭ în preoţĭ poporulŭ se încrede cu totŭ adinsulŭ".

Promisiunĭ de aceste vedemŭ, că le-au şi făcutŭ fruntaşilorŭ românĭ din Solnocŭ-Dobêca, puindu-le în vedere, că vorŭ fi aplicaţĭ la nouĕle institute şi vorŭ primi şi onorare.

S'au aflatŭ în asemenĭ împrejurărĭ şi ómenĭ, carĭ cumpĕnindŭ motivele *pro* şi *contra* participării lorŭ, au descoperitŭ, cum ne spune preotulŭ din Sesarmŭ, şi motive, carĭ ar vorbì pentru participare.

„Sĕ căutămŭ", ḑicŭ ei, „sĕ fimŭ şi noi acolo, ca sĕ nu se pótă tracta de *nobis sine nobis*".

Acestŭ motivŭ nu se póte de locŭ susţine în casulŭ de faţă, căcĭ aicĭ nu e vorba de a fi numai acolo, ci e vorba de a da unŭ *ajutorŭ directŭ* întreprinderei, care cu mijloculŭ banului urmăresce scopurĭ duşmănóse intereselorŭ de vieţă naţională a poporului nostru. E invederatŭ, că cărturarii românĭ nu potŭ sĕ contribue la înaintarea unorŭ astfelŭ de scopurĭ. Ceea ce se lucréză în contra nóstră, sĕ se facă *sine nobis*, éră nu cu concursulŭ nostru!

Mai complicate aparŭ celelalte două motive ale oportuniştilorŭ: ieftinătatea banilorŭ şi onorariele puse în perspectivă, carĭ „ar prinde bine".

Faptulŭ, că băncile maghiare dau banii institutelorŭ mai micĭ înfiinţate de ele în condiţiunĭ, ca acestea sĕ-i pótă împrumuta în comune cu 7 şi $7^1/_2$ procente, adecă cu ceva mai eftinŭ decâtŭ de comunŭ se împrumută de către institutele române, este singurulŭ, care trebue sĕ ne însufle îngrijirĭ. Aicĭ se începe concurenţa seriósă cu băncile nóstre, cu care aceste vorŭ trebui sĕ dea peptŭ, vrêndŭ-nevrêndŭ.

Restabilirea echilibrului în privinţa ieftinătăţii banilorŭ împrumutaţĭ este prin urmare numai o cestiune de scurtŭ timpŭ. Poporulŭ va primì aceleaşĭ avantage şi dela băncile române, numai conducĕtorii lui sĕ'şĭ cunóscă chiămarea şi sĕ stăruie în totŭ chipulŭ de a face acésta cu putinţă.

Dér tocmai pentru-că dau banii ceva mai ieftinŭ băncile maghiare, acţiile „onorarelorŭ" nu potŭ sta de locŭ strălucitŭ, cum îşĭ închipuescŭ póte unii directorĭ şi membrii *in spe* ai direcţiunilorŭ nouelorŭ institute „patriotice".

Banca „*Központi Hitelintézet*", care lucréză în Solnocŭ-Dobêca, dă banii institutelorŭ micĭ înfiinţate de ea nu cu $5^0/_0$, cum ḑice corespondentulŭ nostru, ci cu $5^1/_2{}^0/_0$. Imprumutândŭ banii cu $7^0/_0$ resultă déră pentru aceste institute unŭ câştigŭ de $1^1/_2{}^0/_0$. Din acesta va trebui institutulŭ respectivŭ sĕ plătéscă mai întâiu membrilorŭ asociaţĭ, pentru tacsa séu misele lorŭ de 10—20 cr. pe sĕptĕmână, o dobêndă de celŭ puţinŭ 5 la sută, sĕ restitue cheltuielele centralei pentru cărţile, tipăriturile unguresci etc., sĕ doteze fondulŭ de reservă şi eventualŭ sĕ plătéscă chiria etc. Astfelŭ suma ce va rĕmâne disponibilă de-a se împărţi ca onorare, va fi de totŭ minimală şi nu încape îndoiélă, că folosulŭ, ce l'ar puté trage unii cărturarĭ de ai noştri din aceste onorare, nu va sta în nicĭ o proporţiune cu folosulŭ ce'lŭ vorŭ procura ei băncii dela Pesta, câştigându-i, prin trecerea şi influinţa lorŭ la poporŭ, clientelă românéscă.

Ba la începutŭ amploiaţii institutelorŭ vorŭ trebui sĕ lucreze chiar gratisŭ, cum de pildă li-s'a pusŭ în vedere la Ibănescĭ. Şi décă institutele maghiare cu concursulŭ ómenilorŭ noştri, carĭ s'ar angaja la ele, ar prinde rădĕcină şi ar puté sĕ dea onorare, ce merită acestŭ nume, credeţĭ, că atuncĭ aceste onorare le-ar păpa Românii, carĭ le vorŭ fi ajutatŭ sĕ pună ghiarele pe poporulŭ nostru, orĭ „domnişorii ungurĭ" scăpătaţĭ?

Nu vedeţĭ, că décă cei dela băncile maghiare reflectéză aḑĭ la con-

*) A se vedé corespondenţa din Nr. 64 alŭ „Gazetei" din an. curentŭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Din viaţa lui Bismarck.

Inainte de serbarea ḑilei de 80 anĭ dela nascerea fostului „cancelarŭ de fierŭ" alŭ Germaniei, principele *Bismarck*, a apărutŭ în Viena o scriere întitulată „*Tischgesprache*", de H. v. Poschinger, în care se află diferite amĕnunte din viaţa lui Bismarck.

Din acéstă colecţiune se vede, că Bismarck era însufleţitŭ de-o viuă necesitate, de a sta în legăturĭ cu cei mai de-aprópe ai lui şi a-se pronunţa francŭ despre tóte lucrurile. Acestŭ instictŭ înăscutŭ trebuea sé-lŭ ţină adese-orĭ în frêu, căcĭ îi impunea înalta sa posiţiă oficială.

Se scie, că Bismarck, pentru a păstra secretulŭ, îlŭ acăţa de clopotulŭ celŭ mare, ér pentru-ca sĕ încurce pe ómenĭ şi mai tare, le descoperia tóte — fantasiile lui. Elŭ, cum ḑicea însuşĭ, îi minţia cu dreptatea. In Martie 1866, când era ministru-preşedinte alŭ Prusiei, se afla la unŭ prânḑŭ datŭ de ambasadorulŭ saxonŭ în Berlinŭ. In decursulŭ mesei, soţia ambasadorului îi puse întrebarea: „Este adevĕratŭ Escelenţă, că veţĭ începe rĕsboiu cu Austria şi voiţĭ a cuceri Saxonia?" Bismarck rĕspunse fórte amicabilŭ: „De sigurŭ, stimabilă dómnă. N'am avutŭ altŭ cugetŭ din prima ḑi de când sunt ministru". Cu surîsulŭ pe buze îlŭ întrebà dómna, că va trebui óre, ca în casulŭ acesta sĕ se refugieze la moşia sa din Boemia, séu în castelulŭ ei din Lipsca, ér Bismark o sfătui rîḑêndŭ: „Nu! de voiţĭ sĕ-mĭ credeţĭ, nu e bine sĕ călĕtoriţĭ în Boemia. Tocmai acolo, şi, décă nu mĕ înşelŭ, tocmai în apropierea moşiei D-vóstre vomŭ bate pe Austriacĭ".

Totŭ cu asemenea francheţă a adusŭ Bismarck în confusiune şi pe cercurile normative din Londra şi Viena. „Voiu fi necesitatŭ în scurtŭ timpŭ — ḑise elŭ în Iunie 1862 la masa ambasadorului rusescŭ în Englitera — a primi conducerea guvernului prusianŭ. Celŭ dintâiu lucru însĕ va fi, a da o bună reputaţiune armatei, şi apoi mĕ voiu folosi de celŭ dintâiu pretext de a declara rĕsboiu Austriei, a desfiinţa alianţa germană, statele de mijlocŭ şi cele micĭ ale supune, şi a-i da Germaniei, sub conducerea Prusiei, o unitate naţională". Intrégă societatea încremeni de o astfelŭ de declaraţiune ne mai auḑită. Mesenii se uitau cu compătimire unulŭ la altulŭ, cum îşĭ varsă elŭ secretele cu grămada. Cei mai mulţĭ îlŭ considerau dreptŭ unŭ fanfaronŭ, şi dintre toţĭ numai Disraeli îi pĕtrunse înţelepciunea.

Este o manieră fórte rafinată de a aduce pe cineva în confusiune tocmai spunêndu-i adevĕrulŭ. Este fórte probabilŭ, că Bismarck ş'a scosŭ metoda sa din literatură, póte înconsciu. Ca tînĕrŭ cetia fórte multŭ avêndŭ o memoriă estraordinară. Décă nu ar fi devenitŭ „cancelarulŭ de ferŭ", ar fi pututŭ deveni unŭ escelentŭ romancierŭ. Cine cunósce lumea reală cu prisosinţă, acela póte privi şi la lumea visată a poetului. Deosebirea între ambele lumi este mai mică, decum se crede. Ambele suntŭ zidite pe aceleaşĭ legĭ ale raţiunei, numai câtŭ lumea poetului este mai tare predomnită de aceşte legĭ, decâtŭ lumea reală a faptelorŭ, care nu se póte nicĭ odată emancipa de totŭ de întêmplarea arbitrară. A impune acestei întêmplărĭ, a calcula cele ce nu se potŭ calcula, succede numai intuiţiunei artistice. După Bismarck, politica este o artă, ca pictura, ca poesia. Elŭ are de o miă de orĭ dreptŭ. Punctele de atingere zacŭ fórte aprópe unele de altele.

Modulŭ cutezătorŭ, de a se juca cu adevĕrulŭ, nu putea fi ministrului constantŭ şi în tóte casurile spre folosŭ. Deja în anulŭ 1855 îi profeţi amiculŭ sĕu americanŭ Motley, că într'o ḑi va deveni ministru-presidentŭ, „décă adeveritatea sa, aprópe neînfrînată, nu-i va strămuta drumulŭ". Inţelepciunea politică a lui Bismarck s'a arĕtatŭ însĕ mai tare decâtŭ acéstă adeveritate. Adevĕrulŭ, póte, că l'a spusŭ elŭ la începutŭ din iubire de adevĕrŭ, apoi din calculŭ, şi în fine póte se vorŭ fi grămăditŭ casurile în carĭ a fostŭ cu neputinţă a da adevĕrului, şi numai lui, onórea. „In vieţa publică trebue câte-odată sĕ ne abatemŭ dela adevĕrŭ", ḑise principele Bismarck nu tocmai de multŭ. Bĕtrânulŭ împĕratŭ germanŭ, către care rosti elŭ aceste cuvinte, sĕ roşi de totŭ la auḑulŭ lorŭ, ér Bismarck se uità repede în altă parte, ca sĕ nu-i măréscă perplesitatea. Profesiunea aduce şi minciuna cu sine, décă tocmai voimŭ sĕ întrebuinţămŭ acéstă espresiune dură: tă-

lucrarea unorŭ cărturarĭ românĭ, o facŭ numai de nevoiă, ca sĕ pótă isbuti mai uşorŭ şi că mâne, când va fi vorba de unŭ adevĕratŭ câştigŭ, îi vorŭ scóte pe toţĭ afară?

Apoi ce dicețĭ la limba de gestiune, care va fi numai cea maghiară? In Ibănescĭ tóte protocólele pănă şi sigilulŭ au venitŭ gata în limba maghiară dela banca „Hazai hitelszövetkezet“ din Pesta.

Mai trebue sĕ spunemŭ óre după tóte aceste, care este adevĕratulŭ interesŭ şi care este datoria fruntaşilorŭ noştri de pe la sate faţă cu nouĕle întreprinderĭ maghiare?

Potŭ ei cu consciinţă curată sĕ dea sprijinŭ încercării contrarilorŭ noştri de a subjuga materialicesce şi moralicesce poporulŭ nostru?

Nu. Acésta nu-o vor face, mai ales când le este deschisă perspectiva de a'şĭ puté ajuta ei înşi-şĭ, căcĭ astădĭ, harŭ domnului, avemŭ şi noi băncĭ, la a cărorŭ sprijinŭ putemŭ sĕ apelămŭ şi carĭ datóre suntŭ sĕ ni'lŭ dea pe deplinŭ şi cum se cuvine.

Şi acuma venimŭ la punctulŭ, unde trebue sĕ ne dămŭ séma, care este datoria institutelorŭ române de creditŭ faţă cu acésta apariţiune fórte îngrijitóre.

Institutele nóstre trebue sĕ ridice mănuşa, ce li-se aruncă, şi sĕ s'arunce în lupta de concurenţă pe tótă linia, acordândŭ în viitorŭ împrumuturĭ totŭ atâtŭ de eftine ca şi institutele maghiare, ceea ce ele cu atâtŭ mai uşorŭ suntŭ în stare a face, cu câtŭ bilanţurile lorŭ arată, că tóte lucră c'unŭ profitŭ fórte însemnatŭ şi tóte d'au dividende destulŭ de marĭ.

Efectele stricăcióse ale acţiunei întreprinse de contrarii noştri pe terenulŭ economicŭ, nu se potŭ combate decâtŭ printr'o acţiune în stilŭ mare întreprinsă de noi Românii cu scopŭ de a înfiinţa şi noi, celŭ puţinŭ în satele nóstre mai însemnate, asociaţiunĭ cooperative de împrumutare şi păstrare, după modelulŭ celorŭ mai bune, ce le vedemŭ la străinĭ.

Acésta este în liniamente generale părerea nóstră despre posiţia, ce trebue sĕ o ia deoparte fruntaşii noştri dela sate, de altă parte institutele nóstre de banĭ şi întréga obşte românéscă faţă cu băncile ungurescĭ înfiinţate între Românĭ. Cestiunea e însĕ destul de gravă şi importantă, ca sĕ-o urmărimŭ în tóte amĕnuntele ei şi sĕ stăruimŭ, ca tot ce se póte face, sĕ se facă fără de amânare în interesulŭ bravului nostru poporŭ, atâtŭ de multŭ încercatŭ şi ispititŭ din tóte părţile.

CRONICA POLITICĂ.

23 Martie.

In cestiunea **organisărei cercurilorŭ matriculare** diarele budapestane anunţă, că ministrulŭ de interne deja a împărţitŭ comitatulŭ Cenadului în 28 şi comitatulŭ Treiscaunelorŭ în 55 cercurĭ matriculare. Totŭodată publică şi lista reşedinţelorŭ acelorŭ cercurĭ, precum şi comunele aparţinĕtóre la câte-o reşedinţă,

*

Ministrulŭ de culte ungarŭ are de gândŭ sĕ reformeze **rigorósele medicilorŭ.** Spre acestŭ scopŭ s'a adresatŭ cătră facultăţile medicinale, ca aceste sĕ-şĭ dea părerea în cestiune. Afară de acésta se va publica şi unŭ proiectŭ, ca aşa tóte cercurile interesate sĕ se potă esprima asupra lui, şi ca proiectulŭ se pótă forma obiectŭ de critică într'unŭ cercŭ câtŭ se póte de mare.

*

Cumcă exregele *Milanŭ* din Serbia îşĭ caută sprijinulŭ tronului sĕu mai puţinŭ în poporulŭ sêrbescŭ. decâtŭ în statele streine şi în diaristică, este lucru deplinŭ cunoscutŭ. „*Magyarország*“ publică o scrisóre din Belgradŭ, din care se vede, că de ce sprijinŭ se bucură **pressa ungurésca** din partea **guvernului sêrbescŭ** şi din a exregelui **Milanŭ.** Conformŭ scrisórei, unŭ fostŭ şefŭ alŭ biroului de pressă din Belgradŭ a reproşatŭ la doi diarişti ungurĭ, că nu se cuvine, sĕ-şĭ oferă diariştii budapestanĭ, de câte-orĭ vinŭ la Belgradŭ, serviciile lorŭ guvernului sêrbescŭ. Ca deosebire darnicŭ s'a arătatŭ tot-déuna Svetomir *Nikolaevicĭ*, fostulŭ ministru de interne, cătră care se adresau în continu diariştĭ din Viena şi Budapesta, ca sĕ le dea subvenţiunĭ, şi ca mulţămită, se cântau în diarele din Viena şi Budapesta necontenitŭ imnurĭ de laudă asupra lui.

*

După cum i-se anunţă lui „*Pol. Corr.*“ din *Parisŭ*, ministrulŭ de esterne francesŭ *Hanotaux*, din incidentulŭ conflictului dintre Anglia şi Francia din causa cestiunei africane, va face în curêndŭ în senatŭ declaraţiunĭ privitóre la **intenţiunile, ce le are Francia în valea Nilului şi la Niger.** Conţinutulŭ declaraţiunilorŭ în scurtŭ va fi următorulŭ: Aserţiunea Angliei, că puterile ar fi recunoscutŭ, că valea de susŭ a Nilului cade în sfera de influinţă englesă, póte sĕ stea referitorŭ la Italia, Germania şi statulŭ liberŭ Congo, nu însĕ referitorŭ la Francia, a cărei tăcere nicĭ decum nu se póte privi, ca aprobare. Drepturile Angliei în Egipetŭ şi acum se discută, şi afară de aceea chiar şi drepturile Egiptului la Nilulŭ de susŭ se potŭ combate. Guvernulŭ francesŭ va lua în considerare numai acele convenţiunĭ, carĭ suntŭ subsemnate de elŭ, şi nu convenţiunĭ, carĭ s'au încheiatŭ între alte state. Diplomaţia republicei însĕ are firma convingere, că cu tóte acestea buna înţelegere dintre cele două state nu se va strica.

Legea asupra numelui în România.

„Monitorulŭ Oficialŭ“ publică noua lege sancţionată asupra numelui. Acéstă lege satisface unei necesităţĭ multŭ simţite în România, de-a se pune stavilă schimbărei arbitrare a numelui de familiă, care a datŭ nascere celorŭ mai regretabile abusurĭ şi usurpaţiunĭ.

Este interesantŭ, că pe când la noi, în Transilvania şi Ungaria, se dă unŭ deosebitŭ scutŭ schimbărei numelorŭ cu scopŭ de a-le maghiarisa, de care scutŭ se folosescŭ cu prisosŭ mai alesŭ Evreii, spre a-şĭ documenta „patriotismulŭ“ lorŭ de speculă, pe atuncĭ legea amintită română constrînge pe toţĭ Evreii şi pe alţii, carĭ şi-au schimbatŭ numele după 1 Decemvre 1865, usurpândŭ numele altora, ca sĕ dea sémă persónelorŭ prejudiţiate prin acésta, şi pe cale judecătorescă, în timpŭ de doi anĭ, sĕ pótă fi obligaţĭ de-a delăsa numele, ce şi-l'au însuşitŭ pe nedreptŭ.

Etă cum descrie raportulŭ comitetului de delegaţĭ, carĭ au desbătutŭ acestŭ proiectŭ, invasiunea numelorŭ de familiă, ce-a urmatŭ din lacuna legislaţiunei române, producêndŭ, prin libertatea absolută de-a schimba şi modifica numele sĕu, o adevĕrată anarchiă, totŭ felulŭ de abusurĭ, cea mai periculósă confusiune şi disordine:

Cu o simplă publicaţiune în *Monitorulŭ oficialŭ*, orĭ-cine astădĭ, fiă Românŭ, fiă strĕinŭ, póte lua numele de familiă alŭ orĭ şi cui, sĕ-lŭ pórte câtŭ vrea, sĕ-lŭ mânjéscă cum vrea, şi sĕ 'lŭ schimbe când vrea. Ba de multe-orĭ îşĭ cruţă chiar şi cheltuiala taxei de publicaţiune prin *Monitorŭ*, lépădă purŭ şi simplu numele sĕu şi înhaţă numele altuia. In alegerea numelui elŭ nu hesită; tóte mijlócele 'i-se parŭ bune, tóte motivele i-se parŭ justificate.

Unulŭ lucréză prin ambiţiune, zădărnicia, séu capriţŭ; altulŭ, spre a-şĭ ascunde o manoperă fraudulósă, séu a înşela publiculŭ printr'o concurenţă neleală; unŭ alŭ treilea, spre a dejuca justiţia şi autorităţile administrative şi aşa mai încolo pentru alte motive! Strĕinii, mai cu sémă *Evreii*, caută, prin usurpare de nume, sĕ se furişeze în naţionalitatea şi în familia română. Unii adaugă la numele lorŭ câte unŭ sufixŭ românescŭ; alţii îlŭ traducŭ pe de 'ntregulŭ; alţii 'lŭ schimbă cu totulŭ: Ast-felŭ Idel Grosvald se face *Iulianŭ Pădureanu;* Leonŭ Gluckmann devine *Leonŭ Silicianu;* Goldfein, e *Golfineanu;* Schwalb e *Schwalbescu;* Svibel Josub se preface în *Emilŭ Florianŭ*, ér Fişel Leibu Şmil în *Filipŭ Emilianŭ*; Ghedali, în *Ghedănescu;* Henonki, în *Cerbeanu*; Schönfel în *Câmpeanu*; Steinberg, în *Petreanu*, etc. Unii mergŭ şi mai departe: usurpă nume de familii din cele mai ilustre, mai cu vadă şi mai cu influenţă în ţéră. Ast-felŭ, *Maier Hirsch* vrea sĕ fiă nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puţinŭ de câtŭ cronicarulŭ Moldovei *Mironŭ Costinŭ*; H. Mendel, principele *Vasilie Lupu*; Laubenstein, principele *Lăpuşneanu*; Brancovicĭ, principele *C. Brâncoveanu*; unŭ altulŭ, spătarulŭ *Mihaiu Cantacuzino*; D. Hilic se îmbracă cu personalitatea părintelui literaturei române *Heliade Rădulescu*; D. *Herscovicĭ* ia numele lui *Negrutzi*; D. Goldstein renasce sub numele lui *Golescu*; *Feldman* sub alŭ lui *Câmpineanu*; Cornfeld sub alŭ lui *Cogălniceanu*, *Braunstein* sub alŭ lui *Brătianu*, *Schwartz* sub alŭ lui *Negri*; *Kahn David*, sub alŭ lui *Carolŭ Davila*; *I. Maier* sub alŭ lui *I. Maiorescu*; *Rosenfeld*, sub alŭ lui *Rosetti.* Onor. D-nii miniştri Lahovari şi Carp; presidentulŭ Academiei, D. Ioanŭ Ghica; D-nii Sturdza, Văcărescu, Grădişteanu, Băleanu, Rosnovanu, etc., suntŭ deposedaţĭ de numele D-lorŭ patronimice, prin *Şloim*, *Hersch*, *Leibu*, *Ghingold*, *Grabscheid*, *Hermann*, *Rosenzweig*, *Marin*, *Savu*, *Ion*, etc.

Etă acum, după acelaşĭ raportŭ, principalele dispoziţiunĭ ale legei asupra numelui:

Principiulŭ, care alcătuesce basa însăşĭ a legei, este stabilitŭ în art. 1 din proiectŭ: numele patronimicŭ (de familiă), la care cine-va are dreptŭ, este celŭ trecutŭ în actulŭ sĕu de nascere, şi nu-lŭ póte schimba fără autorisaţiunea guvernului. Prin urmare, de acum înainte actulŭ de nascere imprimă cetăţénului numele, ce este îndatoratŭ, ca sĕ-lŭ pórte, şi acestŭ nume este firesce numele de familiă alŭ tatălui, care, potrivitŭ art. 43 din codulŭ civilŭ, trebue sĕ figureze în actulŭ de nascere. Nimicŭ mai justŭ şi mai logicŭ de câtŭ acestŭ principiu alŭ filiaţiunei, pe care actulŭ de nascere are scopulŭ ca s'o constate, sĕ arate adecă din ce anume familiă suntemŭ născuţĭ.

Dér legea nu prohibă în modŭ absolutŭ schimbarea numelui patronimicŭ; cine-va nu póte fi condamnatŭ, ca sĕ pórte acelaşĭ nume din pruncia şi pănă la mórte; suntŭ împregiurărĭ, carĭ îndreptăţescŭ o asemenea schimbare, cum ar fi, de esemplu, unŭ nume ridiculŭ, orĭ unŭ nume devenitŭ odiosŭ prin acţiunea desonorată a verĭ-unui membru alŭ familiei, séu, din potrivă, când cine-va ar voi sĕ ia unŭ nume ilustratŭ de unŭ străbunŭ **alŭ** sĕu, séu pentru alte motive.

In asemenea casurĭ legea dă putere guvernului, ca sĕ încuviinţeze schimbarea de nume, şi prevede unele regule speciale de procedură (art. 8—13).

Unŭ alŭ treilea punctŭ importantŭ din proiectŭ este regularea usurpărilorŭ de nume făcute pănă acum şi celorŭ ce s'ar face pe viitorŭ: pentru cele din trecutŭ se dispune, că décă ele suntŭ anterióre anului 1865, Decemvre 1, când adecă a întratŭ în vigóre codicile civilŭ, nu potŭ fi atacate de cei interesaţĭ, ele suntŭ şi rĕmânŭ unŭ dreptŭ câştigatŭ; décă, din contră, usurpările s'au făcutŭ după acéstă dată, persónele prejudiciate au dreptulŭ ca, în termenulŭ de doi anĭ dela promulgarea legei, sĕ intente acţiune, spre a obliga pe cei ce le-au însuşitŭ numele, ca sĕ-lŭ delase, afară décă numele patronimicŭ nu e formatŭ din simplu nume de botezŭ cu unŭ sufix; dér şi în acestŭ casŭ, décă patronimiculŭ usurpatŭ este unŭ nume cunoscutŭ în istoria naţională, persóna în dreptŭ póte acţiona pe usurpatorŭ pe calea judecătorescă.

Câtŭ pentru usurpările în viitorŭ, se prevede o amendă dela 500—2.000 lei, şi pentru casŭ de recidivă, pe lângă amendă, încă şi închisóre pănă la 6 lunĭ.

Atentatŭ contra monumentului-Hentzi.

In afacerea atentatului contra monumentului-Hentzi — dice „*Magyarország*“ — s'a ţinutŭ cercetare şi poliţia a ajunsŭ în posesiunea astorŭ felŭ de date, carĭ o îndreptăţescŭ la presupunerea, că *planulŭ atentatului s'a iscoditŭ de câţĭ-va membri* **din comitetulŭ pentru arangiarea festivităţilorŭ funebre pentru Kossuth.** Poliţia a şi citatŭ de faptŭ pe câţĭ-a membri ai comitetului, continuândŭ contra lorŭ investigaţia. *E fórte compromisŭ* astfelŭ advocatulŭ din Budapesta Dr. *Takáts Zoltán*, care a luatŭ mare parte la arangiarea festivităţilorŭ pentru Kossuth, apoi încă câţĭ-va, carĭ stau în legăturĭ mai strînse cu *Szeles.*

Ce e şi mai curiosŭ: *Szeles négă orĭ-ce participare la atentatŭ*, şi elŭ, de faptŭ — cum spune numita fóiă — nicĭ n'a fostŭ arestatŭ. Elŭ, ca persónă bănuită, stă sub supraveghiarea poliţiei, cu tóte că a declaratŭ unui *Toth* Ödön, că lui îi va aduce mare folosŭ aruncarea în aerŭ a monumentului, de-órece e sigurŭ, că *va isbucni revoluţiă*, în care casŭ elŭ va face trébă bună.

Foile, ce le-amŭ primitŭ adĭ din Budapesta, spunŭ, că urma bombei, ce a esplodatŭ, se află tocmai sub anulŭ „1849“ sculptatŭ în statuă. De jurŭ împrejurŭ faţa statuei pare oxidată, îngălbinită şi icĭ colo afumată.

Atentatulŭ a făcutŭ mare sensaţiă în Viena, dér cu tóte aceste foile vienese nu prea dau casului însĕmnătate.

„*Hazánk*“ vorbindŭ despre atentatŭ dice, că acesta este unŭ sĕmnŭ, că cursulŭ vremilorŭ va şterge multŭ din respectulŭ de legĭ şi din simţulŭ cavalerescŭ alŭ naţiunei maghiare. Acestŭ atentatŭ cu dinamită este *unŭ episodŭ clasicŭ alŭ unei ere brutale şi ilegale.*

„*Budapesti Hirlap*“ o ia pe altă córdă. Ea dice, că în Ungaria nu este omŭ, care din punctŭ de vedere alŭ sentimentului sĕ regrete din ceea ce s'ar întêmpla cu monumentulŭ-Hentzi.... *S'ar bucura orĭ şi cine, décă într'o bună dimineţă l'ar duce vêntulă.*

„*Magyarország*“ dice: Monumentulŭ-Hentzi atinge neplăcutŭ pe fiă-care patriotŭ. Elŭ este o greşélă de frumseţă pe obrazulŭ Ungariei. *Elŭ ne scote ochii.* Elŭ este o caricatură în estetica istoriei maghiare. Elŭ ne supĕră sufletulŭ.... Pe altarulŭ gratitudinei naţiunei, inimiculŭ nu póte avé locŭ... Noi nu datorimŭ mulţămită lui Hentzi. Duşmanulŭ patriei merită mórte, ér nu gratitudine. De ceea ce Hentzi s'a făcutŭ vrednicŭ, a şi căpĕtatŭ. Contulŭ este saldatŭ.... Prin urmare *celŭ ce doresce, ca statua lui Hentzi sĕ fiă depărtată, acela simte cu naţiunea.*

---

cerea şi retăcerea. Fără discreţiune nicĭ Bismarck nu ar fi eşitŭ la cale.

Totuşĭ în diua, în care nu mai era cancelarŭ, lăcatulŭ îi cădŭ de pe gură. Demisiunea îi redete libertatea cuvêntului, şi sĕ scie, ce întrebuinţare mare face de ea. După o tăcere de mulţĭ anĭ se ivesce trebuinţa fisică d'a vorbi, d'a vorbi multŭ, d'a vorbi tot-déuna. Libertatea cuvêntului a fostŭ pentru principe o adevĕrată rĕcorélă, o baie de sĕnătate. Elŭ nu se obicĭnuesce cu singurătatea, cu vecĭnica încetare dela lucru. Elŭ oftéză după ostenelele şi greutăţile oficiului sĕu, după totŭ, ce erĭ l'a nĕcăjitŭ, l'a torturatŭ. In Berlinŭ era o vecĭnică luptă. Adese-orĭ numai o critică agitatóre. In fiă-care diminéţă avea elŭ „sĕ dea pe orologierŭ, care întórce césulŭ“. Şi de-odată acéstă linisce, acéstă neactivitate! „La începutŭ îmĭ venia curiosŭ, deşteptându-mĕ diminéţa şi neavêndŭ nimicŭ de lucru, decâtŭ a-mĭ întórce orologiulŭ“, acestŭ orologiu, care faptice era unŭ orologiu adevĕratŭ. Vorbirea îi este pentru trecerea timpului, cea mai mare bucuriă, noua lui chiămare. Fiă-care óspe îi este binevenitŭ. Vorbesce, discută, critică.

La sĕrbătorirea prinţului Bismark.

Astădĭ, când întréga pressă europénă vorbesce despre festivităţile dela Friedrichsruh, arangiate în onórea lui *Bismark,* când întréga lume cultă are érăşĭ ocasiunea, de a vorbi despre trecutulŭ „gloriosŭ“ alŭ marelui cancelarŭ, căruia Germania are de a-i mulţămi atâtŭ de multŭ — nu va fi neinteresantŭ sĕ vedemŭ, ce dice unŭ diarŭ slavŭ din acestŭ incidentŭ. Eată pe scurtŭ articolulŭ, scrisŭ „în onórea“ ducelui de Lauenburg:

Prinţulŭ Bismark întră astădĭ în etatea patriarchilorŭ. Numai puţinĭ bărbaţĭ de statŭ, carĭ au avutŭ posiţii conducĕtóre, au fostŭ atâtŭ de norocoşĭ, ca sĕ trécă peste etatea de 80 anĭ. Dela *Richelieu* şi până la *Pitt*, *Cavour*, *Beust* şi *Giers*, au fostŭ numai *Kaunitz*, celŭ mai mare bărbatŭ de statŭ austriacŭ, *Talleyrand*, virtuosulŭ în lipsa de principii, *Metternich*, diplomatulŭ eminentŭ şi politicianulŭ slabŭ, *Palmerston*, care aprinsese continentulŭ, pentru de-a încăldi maşinele Angliei, *Disraeli* cochetulŭ *Gorciakow* oţelitulŭ, şi *Gladstone* neînfrânatulŭ, carĭ, ca şi sĕrbătoritulŭ din Sachsenwald, au ajunsŭ etatea patriarchilorŭ. Zace în natura omenéscă, ca etatea înaintată sĕ nască în noi simpatiă, şi acésta încă cu atâtŭ mai multŭ, décă alesulŭ, care se bucură de acestŭ darŭ cerescŭ, se mişcă în înălţimele omenimei, décă de esistinţa lui suntŭ legate destinele a ţerĭ şi dinastii întregĭ şi ale unei naţiunĭ întregĭ. Decĭ este uşorŭ de înţelesŭ, că însemnătatea acestui faptŭ iese din cerculŭ restrinsŭ familiarŭ, se rĕspândesce peste ţĕrĭ şi popóre, născêndŭ în tóte părţile unŭ ecou simpaticŭ şi felicitărĭ cordiale.

De aceea nu ne surprinde, când lumea dă prinţului Bismark tributulŭ unei amintirĭ plăcute, şi mai alesŭ ómenii din patria lui; noi însĕ trebue sĕ deosebimŭ pe Bismark ca omŭ, care stă departe îndĕrătulŭ diplomatului şi politicianului Bismark. Bărbatulŭ, care a fostŭ durŭ, rece şi fără considerare; a cărui severitate trecea în crudime; a cărui poftă de rĕsbunare nu avea marginĭ; bărbatulŭ, care nu se linişteа păn' ce nu nimicia pe contrarulŭ sĕu; care trăgea prin noroiu totulŭ ce nu se pleca înaintea voinţei lui încăpăţinate; care rupea dreptulŭ şi inscena persecuţiunile cele mai nemilóse, décă avea cine-va curagiulŭ a i-se opune; care încurca, aţîţa şi dejosea partide şi fracţiunĭ; care aducea jale şi miseriă asupra familielorŭ întregĭ; unŭ ast-felŭ de bărbatŭ, fiă elŭ şi bărbatulŭ secularŭ de mărimea lui Bismark, nu are dreptŭ la acelŭ simţĕmêntŭ curatŭ omenescŭ, cu care întêmpinămŭ noi pe bărbaţii, carĭ după o activitate plină de fapte întră în etatea patriarchilorŭ. Suntŭ decĭ mii şi sute de mii în imperiulŭ germanŭ, partide şi cercurĭ sociale întregĭ, carĭ nu potŭ uita relele şi nefericirile, ce le-a adusŭ Bismark asupra capului lorŭ.

Şi Austria, care astădĭ în rime şi în prosă prémăresce pe Bismark, ce are de ai mulţămi? Séu au uitatŭ Austriacii, cum au fostŭ ei tractaţĭ din partea lui pe terenulŭ economicŭ? Au uitatŭ, cum Bismark voia sĕ nimicéscă agricultura şi industria austriacă, închidêndŭ graniţa germană înspre Austria, şi declarândŭ celŭ mai necruţătorŭ rĕsboiu economicŭ? Au uitatŭ ce nefericire a adusŭ Bismark asupra monarchiei austriace şi asupra popórelorŭ ei? Trebue numai amintitŭ numele lui, şi de odată resarŭ incidentele triste şi dureróse dela 1866. Ca unŭ ecou tristŭ resună cuvintele Majestăţii Sale împĕratului austriacŭ, adresate cătră popórele sale: „Intêmplările mai nouĕ dovedescŭ pe deplinŭ — se dice în manifestulŭ dela 17 Iunie 1866 —, că Prusia întrebuinţéză volniciă faţişă în loculŭ dreptului.... Astfelŭ resbelulŭ este inevitabilŭ! *Rĕspundĕtorĭ pentru tóte nefericirile*, pe carĭ acesta le va aduce asupra singuraticilorŭ, familielorŭ, ţinuturilorŭ şi ţĕrilorŭ, îi *declarŭ înaintea judecăţii istoriei şi înaintea vecinicului şi atot-puternicului Dumnedeu, pe aceia, carĭ l'au provocatŭ!*“

Timpulŭ póte sĕ producă schimbări, póte sĕ slăbéscă memoria, póte sĕ vindece durerĭ, dér nu póte sĕ şteargă urmele ranelorŭ; şi şi décă amŭ ierta ofensa şi ruşinea, ceea ce ni-s'a pregătitŭ, totuşĭ nu o putemŭ *uita.*

SCIRILE DILEI.

23 Martie.

Dela Vaţŭ. Aflămŭ, că pentru întemniţaţii din închisórea de statŭ din Vaţŭ s'a întrodusŭ unŭ regulamentŭ *mai aspru*, ca celŭ de până acuma. Este acesta unŭ rĕspunsŭ la dorinţa neumană a lui Pazmandy, ca întemniţaţii noştri sĕ fiă trataţĭ mai asiaticŭ?

—o—

Congresulŭ naţionalităţilorŭ. „Pesti Naplo“ aduce, după „Adevĕrulŭ“ din Bucuresci scirea, că Congresulŭ naţionalităţilorŭ se va ţiné îndată după Pascĭ la Sibiiu. Numita foiă susţine, că pertractările în privinţa acésta s'au pusŭ deja la cale de conducĕtorii naţionalităţilorŭ.

—o—

In afacerea vandalismelorŭ dela Turda s'a pornitŭ cercetare contra acelora, carĭ au sĕvêrşitŭ vandalismele asupra casei d-lui Dr. Raţiu. Suntŭ acusate 23 persóne, între carĭ corifeii barbariilorŭ: Jeney, Timár şi Szentkirály.

—o—

„Cestiunea română în Transilvania şi Ungaria“ este titlulŭ unei broşurĭ, ce a scos'o la Berlinŭ d-lŭ Eugen *Brote.* Broşura cuprinde o mulţime de documente referitóre la autonomia Ardealului şi arată, că nisuinţele Ungurilorŭ au fostŭ totdéuna, de a se rupe de Austria şi de a maghiarisa, pe când cele ale Românilorŭ au fostŭ curatŭ de caracterŭ defensivŭ în lupta faţă cu Maghiarii, şi suntŭ caracterisate prin fidelitatea faţă de dinastiă.

—o—

36 de anĭ în temniţă. Se scrie din Ilava, că dilele trecute a fostŭ liberatŭ din temniţă unŭ individŭ, care a petrecutŭ în temniţă anĭ 36. Elŭ a întratŭ în închisóre în anulŭ 21 alŭ etăţii, şi a scăpatŭ în vêrstă de 57 anĭ, grasŭ şi voinicŭ. Acestŭ lungŭ timpŭ de osêndă l'a petrecutŭ în două periόde: întâia-dată a fostŭ osênditŭ pentru ucidere la 12 anĭ, a doua óră totŭ pentru ucidere.

—o—

Liferare. La camera comercială din Braşovŭ se póte afla escrierea de oferte a direcţiunei fabricei de maşinĭ pentru liniile ferate ungare şi a fabricei de fierŭ din Diosgyőr pentru liferarea materialului de lemnŭ necesarŭ la construirea unui podŭ peste Dunăre, în Budapesta.

—o—

Lemnele de arsŭ dela oraşŭ s'au eftinitŭ. In şedinţa comunităţii dela 28 Martie a. c. s'a stabilitŭ preţulŭ unui stânjinŭ metricŭ din lemnele de arsŭ orăşenescĭ cu 9 fl. 20 cr. v. a. în locŭ la magaziă, aşa că unŭ stânjinŭ metricŭ dusŭ în casă costă 10 fl. v. a. Afară de acésta se vêndŭ lemne de focŭ şi în cantităţĭ mai marĭ din magazia oraşului, totŭ cu preţulŭ de 9 fl. 20 cr.

—o—

Coresp. „Gaz. Trans.“

Deva, 3 Aprile n.

(Cine suntŭ aplicaţĭ la funcţiunĭ publice).

Pe la anii 1870—80 era la preparandia de statŭ de aicĭ (atuncĭ cu cursurĭ paralele) unŭ anumitŭ Balázs Lőrincz, directorŭ la preparandiă. Ce a făcutŭ ce n'a făcutŭ, — destulŭ, că într'o di, a peritŭ şi numai după câte-va dile, — după-ce l'a ruptŭ fómea, — s'a presentatŭ la temniţă şi s'a insinuatŭ, ca defraudantŭ.

S'a făcutŭ cercetare grabnică, şi apoi o curiósă pertractare finală, despre care pe atuncĭ v'am raportatŭ într'o corespondenţă, şi l'au judecatŭ la temniţă pe vre-o câţĭva anĭ.

E de însemnatŭ, că respectivulŭ Balázs Lőrincz, era prietinŭ de cruce cu inspectorulŭ Réthy şi amicŭ „per tu“, cu procurorulŭ reg. Sim. Horváth.

Tótă lumea de pe la noi scie, că condamnatulŭ, câtŭ a fostŭ închisŭ, a fostŭ multŭ protegeatŭ de amicii şi soţii sĕi la voiă bună — éră după ce au trecutŭ anii de pedépsă, procurorulŭ Sim. Horváth, l'a aplicatŭ în cancelaria sa, unde a fostŭ multă vreme.

Devenindŭ mai anŭ postulŭ de asesorŭ la sedria orfanală opidană vacantŭ,—deşi cei mai mulţĭ, chiar şi dintre Ungurĭ, s'au scandalisatŭ, — viceşpanulŭ a făcutŭ, ce a făcutŭ, *şi a lăsatŭ sĕ se alégă vestitulŭ Balázs Lőrincz*, ca vedĭ Dómne, sĕ-lŭ rehabiliteze încât-va.

Ast-felŭ Balázs Lőrincz érăşĭ a apucat'o la domniă, şi nu peste multŭ a începutŭ a bate cârciumele şi cărţile. Inainte de asta cu 10 dile ne pomenimŭ din nou, că Balázs Lőrincz éră a dispărutŭ, şi până în diua de astădĭ nimenĭ nu scie, ce s'a făcutŭ.

După cum se povestesce, rehabilitatulŭ érăşĭ s'a lăsatŭ pe degete, şi decĭ se presupune, că s'a sinucisŭ.

Astădĭ se lăţi vestea prin oraşŭ, că şi tînĕrulŭ Vitán, care era lângă Balázs Lőrincz, s'a împuşcatŭ.

Étă, ast felŭ de ómenĭ capĕtă aplicare, pe când alţii, cu cualificaţiune şi cunoscuţĭ de ómenĭ de cinste, nu potŭ ajunge la o bucătură de cóje, singurŭ numai pentru că suntŭ Românĭ.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 4 Aprilie. Atentatorulŭ *Szeles* încă nicĭ acum nu e deţinutŭ. Poliţia umblă după amicii lui Szeles şi mai alesŭ după prim-colaboratorulŭ diarului „*Olvasd*“, Ladislau *Leffer*, în casa căruia se ţineau adunărĭ secrete.

Têrgulŭ-Mureşului, 4 Aprilie. *Mureşulŭ* a esundatŭ pe ţinutulŭ dela Deva până aci, a ruptŭ podurĭ şi zegazurĭ. La Zlatna s'a surpatŭ unŭ dealŭ şi a acoperitŭ drumulŭ de ţéră, întrerumpêndŭ comunicaţia.

Comornŭ, 4 Aprilie. Esundarea pe insula Schuet mereu cresce.

Esseg, 4 Aprilie. Fostulŭ senatorŭ orăşenescŭ *Trifunovicĭ* a fostŭ deţinutŭ, de óre-ce stetea în legătură cu banda tâlharilorŭ internaţionalĭ.

Viena, 4 Aprilie. Alegerile de probă în alŭ doilea cercŭ electoralŭ s'au finitŭ cu *invingerea antisemiţilorŭ.*

Bucurescĭ, 4 Aprilie. Camera a primitŭ convenţiunea dintre România şi Ungaria, privitóre la *navigaţiunea pe Prutŭ.*

Belgradŭ, 4 Aprilie. Regina *Natalia* sosesce aci în 10 Maiu şi va fi primită cu mare pompă.

Literatură.

A apărutŭ Nr. 8 alŭ revistei literare-beletristice, pentru familiă **„Rândunica“** cu următorulŭ sumarŭ: Ana, de Marg. Moldovanŭ; In zădarŭ, de V. R. Buticescu; Judele Zăbunŭ, de I. E. Prodanŭ; Se duce érna, de V. B. Muntenescu; George Dandin séu bărbatulŭ înşelatŭ (trad.), de Iosifŭ Schiopulŭ; Pe unŭ gândŭ, de Elena din Ardélŭ; Rămurele: Impresii de călĕtore, de Ilie din Urseni; Feliurite, de * * *. „Rândunica“ apare în Sibiiu, de trei orĭ pe lună, şi e redactată de d-lŭ Silvestru Moldovanŭ. Conţinutulŭ ei e variatŭ, amusantŭ şi instructivŭ. Preţulŭ abonamentului e pe anŭ 6 fl., pe $1/2$ anŭ 3 fl., pe $1/4$ anŭ 1 fl., 70 cr.

DIVERSE.

Matematicŭ şi în césulŭ morţii. Membrulŭ academiei francese şi distinsulŭ matematicŭ *Lagny*, zăcea pe patulŭ durerilorŭ ultime, încungiuratŭ de consângenĭ şi amicĭ, între carĭ şi d-lŭ de Maupertuis. Lagny, cu limbă de mórte, făcù unŭ feliu de testamentŭ, cu care însĕ o rudeniă a sa nu era îndestulită, deóre-ce se credea scurtată în partea, la care aspirase. In audulŭ tuturorŭ dise, că muribundulŭ testatorŭ nu póte fi cu mintea întrégă. La audulŭ acestora, Maupertuis, indignatŭ şi iritatŭ, susţinù, că amiculŭ sĕu este încă întru tóte în completa posesiune a facultăţilorŭ sufletescĭ. Spre a dovedi acésta celorŭ presenţĭ, se plecà peste patŭ la urechia muribundului şi-lŭ întreba: „Lagny, spune-ne, câtŭ este numĕrulŭ *12* ridicatŭ la pătratŭ? — „Una sută patru-decĭ şi patru“, rĕspunse matematiculŭ abia rĕsuflându.... şi murì. !O.

O greşélă judecătoréscă. Suntŭ doi anĭ, de când unŭ individŭ, anume Cauvin, a fostŭ condamnatŭ la muncă silnică pe viaţă pentru asasinarea unei femei bĕtrâne, Mouttet. Cauvin fù mai cu sémă acusatŭ de tînĕra servitóre a victimei, care declarase, că l'a vĕdutŭ întrândŭ în casă cătră miedulŭ nopţii. Cele ce se punea în sarcina lui Cauvin, erau cu atâtŭ mai multŭ de credutŭ, cu câtŭ dênsulŭ fusese instituitŭ legatarŭ universalŭ de cătră bĕtrână. Decĭ avea interesŭ, ca sĕ facă sĕ disparǎ mai repede. Alte probe veniau sĕ adevereze cele spuse de servitóre, astfelŭ, că juriulŭ, fără nicĭ o milă, îlŭ condamnà; a fostŭ câtŭ p'aci sĕ fiă condamnatŭ la mórte prin decapitare. Doi anĭ au trecutŭ, şi Cauvin totŭ sub zăvorŭ. Dilele acestea însĕ, tînĕra servitóre, care acum se află în serviciulŭ spitalului localŭ, a venitŭ şi-a declaratŭ procurorului republicei, că Cauvin e nevinovatŭ, că ea singură a strînsŭ de gâtŭ pe victimă. Décă a acusatŭ pe Cauvin, dice ea, a fostŭ numai pentru a depărta orĭ-ce bănuială; dér astădĭ remuşcarea o măresce. Ea cere revisuirea procesului. Justiţia se află óre în faţa unei histerice, a unei visionare séu, de sigurŭ a unei culpabile?

O glumă a Papei. In Vaticanŭ se naréză o glumă ingeniósă a Papei Leo XIII. O damă nobilă francesă, mulţămi Papei cu ocasiunea unei audienţe, în termeniii cei mai bombasticĭ, pentru-că a făcut'o sănĕtósă Intrebând'o Papa uimitŭ, cum s'a întêmplatŭ acésta, dama rĕspunse: „Am fostŭ aşa de norocósă, de am ajunsŭ în posesiunea unui călţunŭ, pe care l'a purtatŭ Sânţia Ta, şi de atuncĭ sunt vindecată de durerile mele reumatice, carĭ îmĭ făceau imposibilă mişcarea“. Papa zîmbindŭ dise damei: „Eştĭ mai norocósă, decâtŭ mine, madamă, căcĭ eu în fiă-care di îmĭ îmbracŭ amêndoi călţunii şi totuşĭ de-abia mĕ potŭ mişca“.

„ALBINA“ institutŭ de creditŭ şi de economii

Filiala Braşovŭ.

Conspectulu operaţiunilorŭ de cassă în luna lui Martie 1895.

Intrate:

Numĕrar cu 1 Martie 1895	fl.	7,271.41
Depunerĭ spre fructificare .	„	99,178.31
Cambii rĕscumpĕrate. . .	„	81,292.75
Conturĭ curente	„	91,103.27
Imprumuturĭ pe efecte şi alte împrumuturĭ	„	14,944.90
Imprumuturĭ pe producte .	„	5,788.60
Monetă	„	2,715 84
Comissiunĭ	„	4,180.95
Interese şi provisiunĭ . .	„	9,989.59
Diverse	„	16,603.20
	fl.	333,068.82

Eşite:

Depunerĭ spre fructificare	fl.	123,169.23
Cambii escomptate	„	84,403.27
Conto curentŭ	„	66,647.36
Imprumuturĭ pe efecte şi alte împrumuturĭ	„	31,166.70
Imprumuturĭ pe producte .	„	4,800.70
Monetă	„	5,806.94
Comisiunĭ	„	2,447 12
Interese şi provisiunĭ . .	„	1,274.17
Spese şi salare	„	902.04
Diverse	„	8,703.04
Numĕrar cu 31 Martie 1895	„	3,748.25
	fl.	333,068.82

V. Bologa m. p. dirigentŭ. **N. P. Petrescu** m. p adjunctŭ.

V. Üvegeşŭ m. p. comptabilŭ.

Proprietarŭ: **Dr Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 3 Aprilie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	123.75
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.30
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	126.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.75
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	152.—
Renta de hârtie austr.	101.75
Renta de argint austr.	101 80
Renta de aur austr.	126.60
Losurĭ din 1860	150.—
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1078.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	474.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	411.70
Napoleondorĭ.	9.67½
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.72½
London vista	122.15
Paris vista	48.37
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.40½
Note italiene.	46.20

Cursulŭ pieţei Brașovŭ.

Din 4 Aprilie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.62	Vênd.	9.67
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.64
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.65	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.74	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	128—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59 20	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	11.05	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Nr. 4006—1895.

PUBLICAŢIUNE.

In 25 Aprilie a. c. după prândŭ la 4 óre se va ţine în biroulŭ d-lui primarŭ alŭ orașului Brașovŭ o pertractare scripturistică de oferte asupra lucrărilorŭ de clădit și furnisărilorŭ trebuinciόse pentru clădirea unei casarme normale orășenescĭ de cavalerie în Brașovŭ..

Suma preliminată de spese este:

1.	Pentru lucrăr. de pământ și zidărit	86.396 fl.	90 cr.
2.	„ „ „ petrarĭ	1.262 fl.	76 „
3.	„ „ „ dulgherĭ	27.670 „	19 „
4.	„ „ „ ţiglărie	6.798 „	19 „
5.	„ „ „ têmplăr.	5.509 „	33 „
6.	„ „ „ lăcătușĭ	12.230 „	17 „
7.	„ „ „ văpsit și lustruitŭ	3.392 „	39 „
8.	„ „ „ sticlărie	1.706 „	83 „
9.	„ „ „ tinichegerie	2.456 „	49 „
10.	„ mărfurĭ de ferŭ	10.857 „	41 „
11.	„ lucrărĭ de zugrăvit	159 „	48 „
12.	„ „ „ pardosit	2.555 „	74 „

Se dă aceste lucrărĭ séu la antepreneorĭ generalĭ, séu singuraticilorŭ antepreneorĭ în singuratice grupe de lucrărĭ.

Ofertele scripturistice, sigilate și provĕdute cu timbru de 50 cr, au de a-se așterne d-lui primarŭ, cel multŭ până în 25 Aprilie a. c. la prânḑŭ la 12 óre, cu acea observaţiune, cumcă oferte mai târḑiu așternute, precum și declaraţiunile ulteriόre, făcute la ofertele de timpuriu ascernute, nu se vorŭ lua în consideraţiune.

Ofertele subscrise de propria mână a oferentului au, ca sĕ conţină séu în paralel, séu în hârtii de preţŭ valabile pentru cauţiune 5% din suma de spese cerută pentru respectivele grupe de lucrărĭ și în fine amintirea locuinţei oferentului.

In oferit este de a se aminti în litere și cifre în suma totală procontele, carĭ se lasă din preţurile amintite preliminate și în fine dechieraţiunea, cumcă oferentului 'i sunt cunoscute condiţiunile de oferte și acele contractuale și că se supune lorŭ necondiţionată.

Planurile de clăditŭ, descrierea clăditului, preliminariile de spese, tarifele orășenescĭ de preţŭ, precum și specialele condiţiunĭ de oferte și acele contractuale, se află în biroul diregătoriei economice orășenescĭ spre esaminare din partea fiă-cărui în órele de oficiu.

Brașovŭ, 2 Aprilie 1895.

629,1—3 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Nr. **3897**—1895.

PUBLICAŢIUNE

asupra statorirei și încassărei chiriei pentru apă pro 1894 și 1895.

Conspectele de conscriere și statorire asupra acelorŭ partide, carĭ au de a solvi chiria pentru apa pro 1894 și 1895 zacŭ din 8 până inclusive 16 Aprilie a. c. în biroulŭ administraţiunei apaductului, spre esaminare. Acele partide, carĭ prin statorirea chiriei apei se simtŭ nesatisfăcute, au de a-și ascerne până în 23 Aprilie a. c., observaţiunile scripturistice subscrisului magistratŭ.

Dela partidele acelea, carĭ nu reclamézā și carĭ până în 30 Aprilie a. c., nu vorŭ solvi chiria de apă statorită pentru durată din 1 Ianuarie 1894 până 30 Iunie 1895, se va incassa acéstă chiriă, pe cale de esecuţiune asemenea unui aruncŭ comunalŭ.

Solvirea chiriei acesteia de apă are sĕ se facă, pe lângă așternerea libelului chiriei de apă imanuatŭ partidei, la administraţiunea apaductului.

Statutulŭ referitorŭ la procurarea apei din apaductulŭ orășenescŭ, se póte căpĕta la aceeași administraţiune.

Brașovŭ, 20 Martie 1895.

669,2—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ.